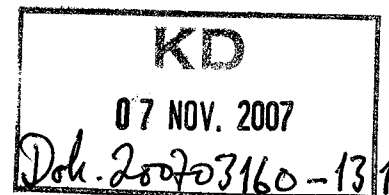

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dp
0032 OSLO

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.
07/1020-2-MLO

Deres ref.
200703160

Dato:
01.11.2007

HØRING - NOU 2007:6 FORMÅL FOR FRAMTIDA - FORMÅL FOR BARNEHAGE OG OPPLÆRING - FRIST 011107

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 19.06.07 der det inviteres til høring om NOU 2007:6 Formål for framtida – Formål for barnehage og opplæring.

Likestillings- og diskrimineringsombudet håndhever Likestillingsloven og Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion m.v. Barnehagen og skolen er sentrale institusjoner i vårt samfunn. Denne høringen er viktig, og utvalget har presentert en grundig og gjennomarbeidet utredning.

Vi støtter utvalgets utgangspunkt i samfunnet i dag og de endringer som har skjedd i befolkningens etniske og religiøse sammensetning, i samlivs- og familieformer, teknologi med mer. Deres forutsetning om at formålsparagrafene skal være i tråd med menneskerettighetene, er vi også enige i.

Vårt høringssvar knytter seg til to hovedtema: verdigrunnlaget i de foreslåtte formålsparagrafene, og barnehagens og skolens ansvar for å fremme likestilling og motarbeide diskriminering.

Verdigrunnlaget

I utredningen er menneskerettighetene viet oppmerksomhet, og vi støtter at de tas inn i formålsparagrafene. Både som håndhever av loven mot diskriminering på grunn av religion, og som pådriver for likestilling på tvers av religioner, går ombudet inn for konfesjonsfrie formålsparagrafer i barnehage og skole.

Utredningen viser til at religionsfrihet er hjemlet i den norske grunnloven, menneskerettighetene, den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) og i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Foreldres rett til å oppdra sine barn i overensstemmelse med eget livssyn er påpekt i EMK.

Vi er fornøyd med at utvalget har gått bort fra begreper som "kristen oppdragelse" og "kristne og humanistiske grunnverdier". Utvalget har valgt en kompromissløsning på dette stridspunktet, og legger fram følgende formulering: "...slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, i ulike religioner og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene."

Selv om utvalget toner kraftig ned kristendom som førende for oppdragelse og verdiforståelse i barnehage og skole, finner ombudet den nye formuleringen problematisk. Vi mener at utvalget fremhever den kristne og humanistiske tradisjonen fremfor å inkludere disse i begrepet "ulike religioner og livssyn". Dermed åpnes det for at den enkelte barnehage, skole og lærer kan vektlegge kristendom i sin aktivitet og undervisning. Dette mener vi er uheldig. I skolen handler dette ikke kun om KRL-faget som har en viss fritaksmulighet, men flere fag som samfunnsfag og norsk. I barnehagen gjelder det den generelle formidlingen av holdninger og kunnskap til barna.

Av hensyn til religionsfriheten, og for å skape en inkluderende barnehage og skole, foreslår ombudet at ovennevnte formulering endres til "...slik disse grunnleggende verdiene er forankret i menneskerettighetene."

Likestilling og diskriminering

Vi er positive til at utvalget har tatt inn i formålsparagrafen for barnehagen at den skal fremme likestilling. Vi er også glad for at begge formålsparagrafene er tydelige på at alle former for diskriminering skal motarbeides. Det siste pålegger barnehagen og skolen en aktiv rolle i å hindre og slå ned på diskriminering ved å bruke begrepet "skal motarbeides".

Ombudet er selvsagt opptatt av barnehagens og skolens rolle både når det gjelder å bekjempe diskriminering og i å fremme likestilling. Vi har forståelse for at formålsparagrafene skal være korte og presise, og følgende kommentar er knyttet til utvalgets drøfting av temaet likestilling. Seksualisert trakassering og tradisjonelle yrkesvalg er nevnt som utfordringer. Det er viktig at dette nevnes i utredningen. Vi merker oss imidlertid at utvalget i liten grad tar opp barnehagens og skolens rolle i å utvikle toleranse og gode holdninger til egen og andres seksualitet, til ulik seksuell orientering og til ulike måter å være gutt og jente på.

Vi vil også knytte en kommentar til kjønnsforskjeller i skoleresultater. Det er behov for å se nærmere på forskningen som eksisterer i lys av både kjønn og andre faktorer. Kjønn er viktig, men sosioøkonomisk bakgrunn og minoritetsbakgrunn har også innvirkning på elevers læring og prestasjoner.

Utover disse kommentarene finner ombudet forslaget til nye formålsparagrafer gode. De er i tråd med utviklingen i Norge og globalt, og får fram barnehagens og skolens ansvar på en tydelig måte.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås
Likestillings- og diskrimineringsombud

Bjørn Unstad
Avdelingsleder